

Dopis Eustochium, vybrané úryvky¹

1) Toto ti píši, má paní Eustochium (musím tě totiž nazývat paní, neboť jsi nevěstou mého Pána), abys už na samotném začátku četby pochopila, že nehodlám pět chválu na panenství, které jsi přijala za své a v němž jsi našla takové zalíbení, ani vypočítávat obtíže, jež s sebou nese manželství: břicho naběhlé těhotenstvím, dětský pláč, muka žárlivosti, starost o domácnost a všechny ty věci, které údajně dělají člověka šťastným a jež nakonec rázně utne smrt. I vdané ženy mají v životě své místo, pokud žijí v počestném manželství a jejich lože zůstalo neposkvřeno. Chci jen, abys pochopila, že na útěku ze Sodomy si musíš dát pozor, aby tě nepotkal osud Lotovy ženy.² Smyslem těchto stránek proto není lichotit ti (vždyť li- chotník je jen svůdně mluvící nepřítel); postavím-li tě naroveň an- dělů²⁴ a položím-li ti při výkladu o blaženosti panenství k nohám celý svět, nebude to jen prázdné rétorické pozlátko.³

2) At tě vždy chrání ústraní tvé ložnice, tvůj Ženich ať s tebou laškuje uvnitř. Když se modlíš, mluvíš se svým Ženichem, když čteš, promlouvá k tobě, a když tě přemůže spánek, přijde a postaví se za stěnu, prostrčí ruku skulinou a dotkne se tvého břicha. Ty celá rozechvělá vstaneš a řekneš: *Jsem nemocna láskou*,⁴ a od něj na oplátku uslyšíš: *Zahrada uzavřená jsi, sestro má, nevěsto, uzavřený val, zapečetěný pramen*.⁵ Nevycházej z domu, nenavštěvuj dcery cizí země, neboť tvými bratry jsou patriarchové a těšíš se z otce Izraele. Dína si vyšla ven a byla poskvřena.⁶ Nepřeji si, abys hledala Ženicha po ulicích, nechci, abys obcházela po všech koutech města. Řekneš si: „Teď vstanu, obejdu město, ulice a náměstí, a budu hledat toho, jehož moje duše tolik miluje.“ A budeš se ptát: *Neviděli jste tu toho, jehož moje duše tolik miluje?*⁷ Nikomu však nebudeš stát za odpověď. Ženicha nelze najít na ulici.⁸

3) V ráji byla Eva pannou; až poté, co si oblékla koženou tuniku, se stala manželkou. Tvým domovem je ráj. Uchovej se v takovém stavu, v jakém ses narodila, a říkej si: *Můžeš opět odpočinout, moje duše*.⁹ A abys pochopila, že panenství je přirozeným stavem, zatímco manželství stavem po prvotním hříchu, říkám: panenské tělo se rodí ze stromu manželství, a v plodu se tak vrací to, co se ztratilo v kořenech.¹⁰

---

¹ In: ŠUBRT, Jiří. JERONÝM. Výbor z dopisů. Oikoymenh, 2006. ISBN 80-7298-156-0.

² Srv. Gn, 19:26

³ Str. 57.

⁴ Pís 2:5, 5:8.

⁵ Pís. 4:12.

⁶ Srv. Gn 24.

⁷ Srv. Pís 3:3.

⁸ Str. 99.

⁹ Ž 116:7.

¹⁰ Str. 87.

4) Chválím sňatek, chválím manželství, ale jen proto, že se mi z něj rodí panny: vybírám růže z trní, ze země zlato, ze škeble perlu. Orá snad orač celý den? Cožpak se neteší z plodů své práce? Sňatek si zaslouží tím větší úcty, čím více je milován plod, jenž se z něho rodí. Proč závidíš, matko, své dceři? Byla odkojena tvým mlékem, vzešla z tvého lůna a dospěla na tvém klíně. Tvá upřímná láska uchránila její panenství. Proč se tedy hněváš, že nechce být manželkou vojáka, ale krále?¹¹

5) Tvými společníci ať jsou ženy vyhublé od dlouhých postů, s bledými tvářemi a prověřené věkem i způsobem života, které si každý den ve svém srdci zpívají: *Kde budeš pást? Kde necháš stáda za poledne?*¹² a jež zaníceně volají: *Toužím odejít a být s Kristem.*¹³ Podrob se vůli svých rodičů a následuj příkladu svého Ženicha. Z domu vycházej jen zřídka a mučedníky hledej ve svém pokoji. Jsi-li totiž připravena jít ven, kdykoli je to třeba, pak se vždy najde nějaký důvod. Jídla užívej střídavě a nikdy se nepřejídej, neboť je mnoho žen, které se vyhýbají vínu, ale jsou naprosto nezdrženlivé, pokud jde o jídlo. Ať neříháš z přecpání, až budeš v noci vstávat k modlitbě, spíš ať ti kručí v břicho hlad. Často čti a uč se co nejvíce. Ať tě spánek přepadne s knihou v ruce a tvou únavou padající hlavu ať zachytí svaté stránky. Dodržuj každodenní půst a nikdy se neobčerstvuj do sytosti. Není k ničemu, pokud dva nebo tři dny chodíš s prázdným žaludkem a pak ho stejnou měrou nacpeš, a střídáš tak hladovění s přesyceností. Opětovným naplněním mysl otupí a ze zavlažené půdy vzejde býlí chřtíče. Pokud někdy pocítíš, jak vnější část tvé bytosti vzdychá po květu mládí, a poté, co se najíš a ulehneš na lože, tě přepadnou sladké vidiny rozkoši, chop se štítu víry, jímž uhasíš ohnivé šípy d'ábla.¹⁴ *Jsou to samí cizoložníci, jejich srdce je jako sálající pec.*¹⁵ Ty se však drž v Kristových stopách, pozorně naslouchej jeho slovům a říkej si: *Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?*¹⁶ a *Co jsi řekl, je důkladně protřibené, tvůj služebník si to zamiloval.*¹⁷ Pro lidskou duši je těžké zůstat bez lásky, a proto je nutné, aby naše mysl upnula k němu své city.

6) Nechci, aby ses stýkala s vdanými ženami, nechci, abys chodila do domů urozených rodin, nechci, abys měla stále před očima to, cos zavrhl kvůli své touze stát se pannou. Světské paničky si navzájem blahopřejí, je-li jejich muž soudcem nebo zaujímá-li nějaké významné postavení, a za manželkou císaře běhá dav ctižádostivců, aby jí mohli vzdát hold. Proč bys ses

---

¹¹ Str. 87-88.

¹² Pís. 1.7.

¹³ Fp. 1:23

¹⁴ Srv. Ef 6:16.

¹⁵ Oz. 7 7:4.

¹⁶ L 24:32.

¹⁷ Ž 119:140.

tedy měla ty prohřešit vůči svému Manželovi? Proč by měla nevěsta Boží spěchat za manželkami smrtelníků? Nauč se v této věci zachovávat svatou aroganci, uvědom si, že jsi lepší než ony. Mým přáním není jen odradit tě od styku s těmi, které se honosí postavením svých manželů, které se obklopují zástupy eunuchů a jejichž šaty jsou protkané tenkou zlatou nití. Vyhybej se i těm, jež se nestaly vdovami z vlastního rozhodnutí, ale jen řízením osudu. Ne snad proto, že by si měly přát smrt svých manželů, ale proto, že nedokázaly využít dané příležitosti a svobodně se rozhodnout pro sexuální čistotu. Takto jen změnilly šat, ne však svoji marnivost.¹⁸

7) Mohla bys namítnout, že ty jako dívka urozeného původu, uvyklá požitkům a péřovým poduškáům, se nemůžeš zříci vína a vybraných pokrmů a žít podle těchto přísných pravidel. Na to ti odpovím: „Žij si tedy podle svých zásad, když nejsi schopná žít podle Božích.“ Ne že by Bůh, stvořitel a pán veškerenstva, měl nějaké zvláštní potěšení z toho, že nám kručí v břiše, že máme prázdná střeva a vnitřnosti v jednom ohni, ale je to jediný způsob, jak si uchovat cudnost.¹⁹

8) Dnes však vidíš, že většina žen má skříně nacpané až po okraj šaty, denně si mění tuniku, a přece to vše nedokážou uchránit před moly.²⁰ Zbožnější z nich sice nosí jediný oděv do roztrhání, truhlice však mají plné. Pergamen napuštěný purpurem, písmena září zlatem, desky kodexů posázené diamanty a před jejich prahem zatím umírá nahý Kristus. Když natáhnou ruku s milodarem, dají zatroubit fanfáry, a pořádají-li hostinu lásky, najmou si hlasatele. Nedávno jsem spatřil v bazilice sv. Petra jednu z nejurozenějších římských dam (jmenovat ji nebudu, aby nevznikl dojem, že píši satiru) a před ní celý zástup kleštěnců. Vlastní rukou, aby se zdála být ještě zbožnější, rozdávala drobné chudým, každému po jedné minci. Přitom dobře to známe z vlastní zkušenosti si jedna stařena už s mnoha křížky na krku a navlečená v hadrech běžela znovu dopředu pro další peníz. Když však na ni přišla řada, dostala místo mince ránu pěstí a za tento „těžký prohřešek“ zaplatila krví. *Kořenem všeho toho zla je láska k penězům*²¹ a proto ji Apoštol nazývá modloslužebnictvím²².

---

¹⁸ Str. 79.

¹⁹ Str. 73.

²⁰ Srv. Jk 5,2.

²¹ 1Tm 6:10

²² Srv. Ko 3:5

Lámání chleba. Jedná se o zobrazení mužů s jednou ženou uprostřed, či o samé ženy, vyjma zcela vlevo
3. stol. COHICK, 2017.

Orantka, Cubicolo della Velata, freska.
3. stol. FOLETTI, 2018

Sv. Agnes v pozici orantky na zlaté skleněné nádobě.
4. stol. COHICK, 2017.

Reliéf zobrazující Theklu se lvy stojícími po jejím boku.
5. stol. COHICK, 2017.

Cerula, freska. Pravděpodobně se jedná o jáhenku, zaujímaví výzamně postavení v rámci církve.
5. Stol. FOLETTI, 2018

Panna Maria, Orantka.
5. stol. FOLETTI, 2018.

Ikonografická příloha

Thekla sedící ve svém okně, naslouchající kázání sv. Pavla.
5-6. stol. COHICK, 2017.

Perpetua a Felicitas, umučení
11. stol. COHICK, 2017.

Melania mladší.
11. stol. COHICK, 2017.

Sv Augustin vedený do školy svou matkou sv. Monikou.
1413-15. COHICK, 2017

Sv. Jeroným, Paula a Eustochium.
1640-50. COHICK, 2017

Paula a její sestry v Kristu.
1650. COHICK, 2017.